

Недогибченко Н. І., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рибікова Г. В., к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ МЕЖ АПЕЛЯЦІЙНОГО ТА КАСАЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПРИ ПЕРЕГЛЯДІ СУДОВИХ РІШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНІВ НА ТРАНСПОРТІ

Питання правильного застосування кримінально-процесуальних норм у касаційному провадженні при оскарженні рішень судів попередніх інстанцій про вчинення злочинів на транспорті не втрачає своєї актуальності.

На практиці виникають ситуації, коли з тих чи інших підстав судові рішення було винесено несправедливо. В цьому випадку в законодавстві України передбачені інститути перегляду судових рішень, у тому числі в апеляційному та касаційному порядках. А. В. Молдован зазначає, що касаційне провадження – це стадія кримінального процесу, в якій суд вищого рівня перевіряє за касаційними скаргами судові рішення і ухвали апеляційних судів, постановлені щодо цих вироків, що набрали законної сили [4, с. 159].

Варто зазначити, що Н. Р. Бобечко визначає межі апеляційного та касаційного розглядів як встановлені кримінальним процесуальним законом повноваження судів апеляційної та касаційної інстанції, що зумовлені специфікою контрольної спрямованості їх діяльності [3, с. 402].

У ст. 433 КПК України зазначено, що суд касаційної інстанції перевіряє правильність застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального та процесуального права, правової оцінки обставин і не має права досліджувати докази, встановлювати та визнавати доведеними обставини, що не були встановлені в оскарженому судовому рішенні, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу. Суд касаційної інстанції переглядає судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій у межах касаційної скарги [2]. Тобто, суд касаційної інстанції не може призначити більш тяжке покарання. В даному випадку діє принцип *reformation in rejus* (недопустимість повороту до гіршого) [4, с. 159]. Отже, судам апеляційної та касаційної інстанцій при перегляді судових рішень, пов'язаних із вчиненням злочинів на транспорті слід виходити з наступного.

Регламентация меж перевірки судового рішення апеляційною та касаційною інстанціями викладені у ст.ст. 404, 433 КПК України. Відмінними особливостями даних форм провадження є те, що суд апеляційної інстанції може дослідити як наявний у матеріалах кримінального провадження доказовий матеріал, так і поданий учасниками судового провадження або витребуваний нею за їх клопотанням. Натомість суд касаційної інстанції обмежений дослідженням доказів, наявних у матеріалах кримінального провадження щодо вчинення злочинів на транспорті [3, с. 197].

Перевірку судового рішення касаційна інстанція проводить лише з формально-юридичного боку (дотримання норм закону України про кримінальну відповідальність і норм кримінального процесуального законодавства України), що означає: неможливість збирання та обмеженість у безпосередньому дослідженні доказів у цій стадії; оцінку тільки тих доказів, які наявні у матеріалах кримінального провадження; звуження кола підстав для зміни або скасування судових рішень; заборону ухвалювати нове рішення.

Варто погодитись із Н. Р. Бобечком у тому, що потребує доопрацювання позиція законодавця, відповідно до якої вирішення питання про дослідження нових доказів віддано на розсуд суду апеляційної інстанції, на відміну від дослідження обставин кримінального провадження, що проводиться обов'язково [3, с. 401]. Тобто варто розширити межі перегляду судового рішення в апеляційній інстанції та передбачити не дискреційну норму, а обов'язок суду дослідити нові докази, завдяки яким можливо виявити прогалини у доказовому матеріалі та усунути їх.

Варто зауважити також про існування так званого письмового касаційного провадження, яке дозволяє суду за наявності заяв від всіх учасників судового провадження про їх відсутність на судовому засіданні ухвалити судові рішення за результатами письмового провадження при перегляді судових рішень, пов'язаних із вчиненням злочинів на транспорті.

Підсумовуючи вище наведене, можна зробити висновок, що важливість розуміння меж перегляду судового рішення у апеляційній та касаційних інстанціях відіграє важливе теоретичне і практичне значення при перегляді судових рішень, пов'язаних із вчиненням злочинів на транспорті. Якщо стороні захисту стали відомі обставини, які доводять невинуватість засудженого у інкримінованому йому діянні, то теоретичні знання адвоката про межі розгляду кримінальної справи у відповідній судовій інстанції дозволять захиснику обрати ефективну тактику захисту, а судді дотриматись принципу верховенства права.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – Ст. 88.
3. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Бобечко Назар Ростиславович. – Львів, 2016. – 455 с.
4. Молдован А. В. Кримінальний процес України: навч. посіб. / А. В. Молдован, С. М. Мельник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 368 с.

УДК 343.98(043.2)

Нечипоренко Б. Т., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ланцедова Ю. О., к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ АВІАПОДІЇ І ТРУПА ПРИ АВІАЦІЙНІЙ КАТАСТРОФІ

Значення огляду місця пригоди і трупа надзвичайно велике. Воно визначається перш за все тим, що огляд є найважливішим джерелом отримання доказів.

Поверхневий, формальний огляд матеріальних слідів і обстановки може позбавити слідство суттєвої інформації, затягнути чи зробити неможливим розкриття злочину.

Проведення огляду місця події та трупа на місці його виявлення регламентується статтями 237, 238 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України). Відповідно до ст. 237 КПК України «з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів» [1].

Під час огляду місця авіаподії та трупа виникає немало проблем. По-перше, варто враховувати, що на місці падіння багатомісного літака, зазвичай, знаходиться велика кількість трупів або їх залишків, які розкидані на значній території. Тому огляд такого місця події проводить не один, а спеціальна група слідчих із групою лікарів-спеціалістів у галузі судової і авіаційної медицини. Бажано, щоб у великих судово-медичних установах такі групи були сформовані завчасно, а експерти, які входять до їх складу, уже